

НА КОЈОЈ САМ ЈА, ЗАПРАВО, СТРАНИ?

Граница има две стране. Она је спона, праг, прелазни простор који носи сву опасност и наду лиминалности.

С предње стране, са јанг стране границе, храбро крочиш где нико пре тебе није, гураш напред, као олујни фронт, као ратни фронт. Ништа пред тобом није стварно. То је празан простор. „Није сигурно да је Британија постојала док ја нисам отишао тамо“, написао је Јулије Цезар. Тражећи злато, припајајући све пред собом, увећаваш свој свет.

Друга страна границе, јин страна, јесте место где живиш, стварни свет, пун свет. А они долазе. Ниси била сигурна да су постојали док не дођу. Они нису људи из твог света, али га преузимају. И како је твој свет за њих безначајан док га не претворе у свој, тако си и ти у опасности да изгубиш своје значење док живиш међу њима.

На прагу границе је место где је мој отац, антрополог, радио на терену, међу рушевинама култура, руинама језика, љуштурсама бескрајне разноликости коју је развејала монокултура, сломљеним или скоро сломљеним токовима.¹ Постграничар, бели човек који учи о калифорнијским индијским културама и језицима у првој половини двадесетог века, покушавајући да спасе значење. Да научи и исприча приче које би се у супротном изгубиле. Једино оруђе које је познавао био је превод, записи на језику освајача, језик науке. Дело империјализма. Чин људске солидарности.

Моја мајка се надовезала на његов рад својом биографијом јединог преживелог са границе, последњег културолошки неасимилованог староседеоца Калифорније, по имену Иши.²

Урођена или стечена, способност учења непознатих значења и немогућност да се значај припише само једној страни границе, обликовале су моје писање. Американци сматрају будућност границом, празним простором који треба припојити и испунити. У мојим делима научне фантастике будућност је већ пуна; она је много старија и већа од наше садашњости; а ми смо у њој туђини. Моје фантазије истражују употребу моћи као уметност, а њену злоупотребу као доминацију; оне плешу тамо-амо по мистериозној линији између онога што мислимо да је стварно и онога што мислимо да је измаштано. Капитализам, који увек мора да иде напред, да се увек шири, ствара коначну измишљену границу. Моја реалистична фикција је углавном о људима са јин стране капитализма – домаћицама, деци, конобарицама, библиотекарима, власницима отужних малих хотела.

¹ Међу делима Алфреда Л. Кребера су и *Приручник калифорнијских Индијанаца* (Вашингтон: Институт Смитсоњијан, 1925) и *Природа културе* (Чикаго: Универзитет у Чикагу, 1952).

² Теодора Кребер, *Иши у два свејта: биографија последњеј дивљеј Индијанца у Северној Америци* (Беркли: Универзитет Калифорније, 1961).

Све док живиш у свету који вредност посматра само као добит, као профит, свету-као-граница који нема вредност сам по себи, нема своју пуноћу, живиш у опасности да изгубиш своју вредност. То је тренутак када почнеш да слушаш гласове с друге стране и да постављаш питања о неуспеху и тами.

Ја сам унука америчке границе; породица моје мајке се селила и куповала и обрађивала и подбацивала и настављала, посвуда, од Колорада до Орегона. Моје наслеђе су дивље житарице које су Шпанци посејали на брдима Калифорније и црвена класача округа Малур. То су усеви које је мој народ посејао, а ја жањем. Ту су моја поља златног класја.

Изворник: Ursula Le Guin, „Which Side Am I on, Anyway?“, *A Journal of Women Studies*, св. 17, бр. 3, 1996, стр. 27–28.

(С енглеској превела **Слађана Сџаменковић**)